

Ladislav Babić

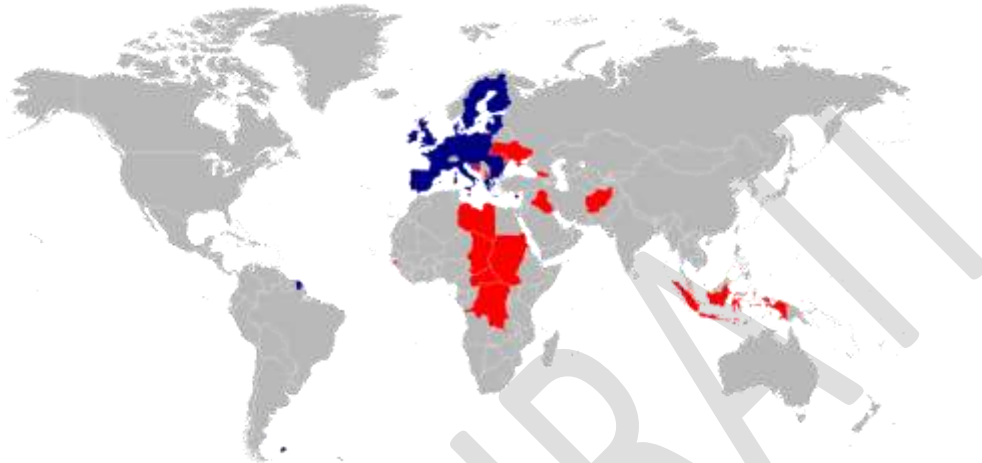
Evropska unija – izvjestan pogled

Često se tvrdi kako je *Evropska unija*, potomak *Zajednice za ugljen i čelik (ECSC)*, osnovane 1951. godine s ciljem uspostave i očuvanja mira u Evropi, što je bezočna laž, u najblažem slučaju tendenciozno plasirana poluistina. Vrlo kratka [povijest EU](#), za sada još uvijek zajednice 28 država (V. Britanija tek je u stadiju napuštanja, ne posve izvjesno da će to i učiniti), lako se može pročitati na niz internetskih stranica pa se time neću opširno baviti:

„[Pravna osnova Evropske unije](#) su ugovori između njenih članica. Oni su donošeni tokom godina. Prvi takav ugovor je Ugovor u Parizu (1951.) kojim je oformljena Europska zajednica za ugljen i čelik između šest europskih zemalja.“

Uvidom u potpisnice ECSC, vidljivo je da se radilo o kapitalističkim zemljama (*Francuska, Zapadna Njemačka, Italija, Belgija, Luksemburg i Nizozemska*), od kojih su neke bile znatno poharane tijekom 2. svjetskog rata u kojem je kapital zarađivao na proizvodnji i prodaji oružja, pa mu je sad trebao mir da nastavi stjecati profit na obnovi onoga što je sam porušio (naravno, fašizam, odnosno nacizam, bili su primarni pokretači rata, ali nemojmo zaboraviti da su uzroci i učesnici – sem SSSR-a – bili sa strane kapitalističkog Zapada). Danas se jako puno operira s mirom, kao jednom od komponenti evropskih vrijednosti (za koje je prilično teško reći koje su to u praktičnom, a ne čisto teorijskom smislu), ali stvari stoje poprilično drukčije. Unija nije osnovana nikakvog mira radi, već iz čistog interesa kapitala. Da, on je želio mir u vlastitoj kući (EU), ali ga to nije sprečavalo, niti sprečava, da s gledišta vlastitog interesa njegove članice učestvuju u ratovima na tri kontinenta (od prodaje oružja do direktnog učešća, ili pružanjem podrške

intervencijama vodećih članica), što lijepo potvrđuje [lista vojnih misija](#) pod protektoratom *EU* od godine 2002. do danas - [pravdanih](#) zajedničkom sigurnosnom i obrambenom politikom, kao da *UN* nisu osnovane upravo u tu svrhu na globalnoj razini -

da ne računamo vojna upletanja njenih današnjih članica, još od vremena kad je (mira radi, jelte) osnovan *ECSC*. Čak ni u *Evropi* – široj od *Unije* - nije osigurala mir (*Cipar, Jugoslavija, Ukrajina*), sasvim svejedno što države u kojima se zaratilo nisu bile članice *EU*. Nije li licemjerno, da se manimo težih etičkih karakterizacija, iz „*mirne kuće*“ zarađivati na ratovim izvan nje? Kako je kapital osnivač *EU* i njegov gazda, a zajednica djeluje u njegovom, a ne interesu naroda koji je čini, jeli čudno da laže kad mu u cjelini ili vodećim članicama to odgovara (primjerice, [najnovija prevara S.Makedonije i Albanije](#) glede pregovora o članstvu). Ne čine li lažovi munchausenovskog tipa, *KGK* i *Trump*, pravu paradigmu odnosa kapitala prema istini, pragmatično prilagođenoj (do stupnja čiste laži) vlastitoj koristi? Možemo mi raspravljati o klimatskim promjenama, smanjivanju prirodnih resursa, zagađenjima zemlje, tla i zraka, političkim odnosima unutar članova zajednice, ..., čak i uz viđenje planete kao ravne ploče. No, ona je ipak – „*okrugla*“! I dok se to ne shvati, postojat će raskorak između bavljenja detaljima i njihova uklapanja u cjelinu. Što kapitalu i odgovara. *Istina je harmonični, neprotivurječni sklop dijelova u cjelinu, u kojoj cjelina ne ugrožava dijelove, niti oni nju*. Ekonomija i politika bez etike su „*mehaničke*“ kategorije koje ne uzimaju u obzir najbitniju stvar – da se njima treba baviti radi ukupnog, ne samo materijalnog blagostanja cijelog ljudskog roda. Zato narod mora uzeti stvari u svoje ruke, kako bi ispravio „*krive Drine*“ politike i ekonomije kao njenog pokretača. Kako bi to morao učiniti ostaje na prosudbu ukupnim okolnostima, kad sazrije vrijeme da se nešto djelatno učini. Povijest, nažalost, pokazuje tendenciju – ali oni koji uče od nje, mogu to i

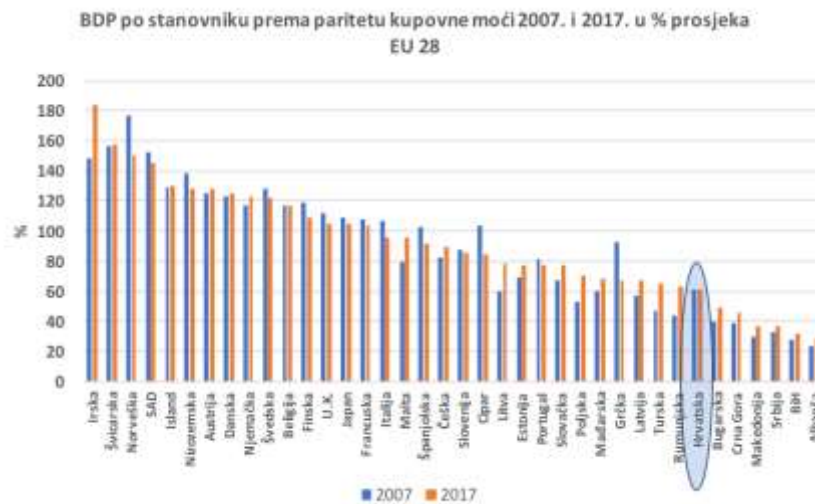
promijeniti. Za sada je tek manjini cjelina u dohvatima uma, kojim vladaju prvenstveno vlastiti apetiti. Jasno rečeno, potrebna je revolucija, ne samo u mišljenju već i u izvedbi, kako bi se stvari postavile (ne samo u EU, već i širom svijeta) na svoje etičko mjesto. Modusi revolucije (koja se pred našim očima odvija u pojedinim državama svijeta, dok kapital histerično rogobori protiv nje, potičući ih kad mu odgovaraju) su različiti,

jer – ne zaboravimo – *revolucija je radikalna promjena stanja društva* (ili područja na kojem se već izvodi), a nigdje nije rečeno - sem što povijest, nažalost, daje prednost nasilnoj revoluciji u društvenoj sferi - koji će modus ljudi, a možda prije prilike u kojima djeluju, odabrati. Kako većina ljudi naginje izboru preferirajući formu pred suštinom (pa tako biraju partnere, kupuju automobile i slično), treba jasno reći da revolucija nije samo forma, a ako se na tome zadrži onda je tek puka promjena vlasti tipa „*sjaši Kurta da uzjaši Murta*“.

Jasno je da se ljudi – točnije, istaknute elitne skupine, prvenstveno materijalnih stremljenja radi - ujedinjuju i raskidaju veze interesa radi, a da pritom pri spajanju i razdvajanju nisu široko razmotrili sve aspekte svog čina, jer se vode skoro isključivo onim primarnim: materijalnim, što će reći ekonomskim, probicima koje ostvaruju po principu „*cilj opravdava sredstvo*“. Tako se države tiskaju u čekaonici *Unije* da ih primi u članstvo prema prosudbi članica „*prve brzine*“,

dakako, smatrajući da će im to omogućiti brži razvoj, ali ta sintagma (brži razvoj) uopće ne korespondira s narodnim očekivanjima, koje potom brzo napuštaju prilagođavajući se poput lisica okolini za koju misle da je ne mogu (pojedinačno, svakako ne) promijeniti. Naime, država statistički može napredovati (što se uglavnom mjeri porastom *BDP*-a) a da stanovništvu to vrlo malo, ili nimalo ne osjeti. Lijep primjer je *Hrvatska* koja je u „*onoj*“ državi i „*onom*“ sustavu razvojno bila ispred *Bugarske*, *Rumunjske*, *Mađarske*, a sad tavori na [pretposljednem mjestu](#) članica *EU*.

Jedan od zahtjeva revolucije svakako je, i mora biti - jer je to „*stremljenje epohe*“ - radničko samoupravljanje, uništeno u regiji umjesto da se razvije u još demokratskijem smjeru. Najglasniji konzervativci - uglavnom krupni i srednji kapital - kojima je ono „*crvena krpa*“ za njihove interese, neka se upute koliko je ono i [dan-danas prisutno](#) (bez ikakve revolucije) u zapadnom kapitalizmu. U regionalnim okvirima praktički jedini primjer je uspješna fabrika [ITAS – Prvomajska](#) iz *Ivanca*, gradića koji je prvi u bivšoj državi uveo [princip samoposluživanja](#) (1956. godine, kad lažljiva hrvatska predsjednica još nije bila niti u „*proizvodnom*“ planu) u trgovinama.

Sasvim jasno [kaže](#) ekonomist *Goran Gazivoda*:

„Ritualno ponavljanje mantre o ‘socijalističkom samoupravljačkom mentalitetu’ izvodi se u svakoj prilici i stalnim ponavljanjem prelazi u zonu poremećaja. Istovremeno je svaki peti stanovnik ili stanovnica Evrope zadrugar, a svaki šesti u svijetu. Udruživanjem u zadrugu članovi dijele odgovornost zajedničkog donošenja odluka po principu ‘jedan član jedan glas’, što razvija demokratsku kulturu, solidarnost i pravednost. Što ima loše u radničkom samoupravljanju, što ima loše u želji radnika i radnica da upravljaju svojom sudbinom?“

Nažalost, upravo dresurabilni radnici pojma nemaju što u tome ima loše ili dobro, idući na ruku svojih gospodara koji njima vladaju [knutom](#) aktualnih ekonomskih odnosa podržanih zakonskim normativima njihovih eksponenata, zasnovanima na nemoralnim principima kapitalizma. Kapitalizam nije (a svakako ni *Evropska unija*) sušta negativnost, bez svijetlih točaka, kada ga se gleda u povijesno komparativnom kontekstu, što je i *Marx* uočio, naglasivši potrebu da se preuzmu njegova pozitivna dostignuća - jedino prihvatljiva opcija s ljudske i razvojne strane. No, svakako je još manje *ono* i *tamo* gdje ljude njihovi usko orijentirani snovi i vidici vode (ne zaboravimo, i migrante također!); on je i [ovo](#) (a svakako, još i mnogo gore):

krasna ilustracija razdvojenosti dva različita svijeta na istoj planeti, čega već odavno ne bi trebalo biti. Statistika i brojke kojima se – sasvim krivo – nastoji sve procjenjivati i vrednovati, ne govore ništa o pojedincima, životima osoba koje nastanjuju ovaj svijet, što vrlo dobro mogu uvidjeti rijetki koji su bili gosti na ručku milijardera, a potom obitelji iz favele (beskućnike da ne spominjem). Krivo je pomisliti da sam [euroskeptik](#) destruktivnog tipa, niti se ne zalažem za *EU* kakva jeste. Dapače, još sam širih pogleda, bliskih *Kantovoj*, *Einsteinovoj*, *Russellovoj*, *Gandhijevoj* i inih humanista viziji [ujedinjenog čovječanstva](#) - dakako, prema svima prihvatljivim principima. Utopija danas još jeste, ali nije [utopizam](#). *Unija* da, ali zasnovana na humanističkim vrijednostima koje u svakom pogledu – *političkom*, *socijalnom*, i *ekonomskom* – tangiraju sve njene građane, a ne samo ekonomsku elitu (posebno u sferi ekonomije, odnosi u kojoj su rak rana kapitalizma koja će ga i dokrajčiti). U tom smjeru nužna je i njena revolucionarna promjena. Nažalost, s obzirom da je tvore prilično labavo politički povezane države kapitalističke provenijencije koje još uvijek prvenstveno gledaju vlastiti interes, same nesklone promjeni društveno ekonomskog sustava, to je u dogledno vrijeme praktički nevjerovatno. Barem ne mirnim putem. Realnija opcija je raspad unije ili njeno centralističko jačanje, od demokratizacije u smjeru demokratskog socijalizma.

20.11.2019.g.

PR
DIOGEN pro kultura
<http://www.diogenpro.com>